

Toetsing Flora- en faunawet

in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Venekoterweg te Oosterwolde, gemeente Ooststellingwerf

www.koemanenbijkerk.nl

Rapport 2011-031

E. van der Ploeg
S. Verhaegh

Hoe te handelen bij het aantreffen van beschermde soorten.

- **Tabel 1-soorten:** Voor soorten uit tabel 1 geldt sinds 23 februari 2005 een algemene vrijstelling die in het kader van de Flora- en faunawet wordt verleend bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen (AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet). Voor deze soorten hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd. De algemene zorgplicht (artikel 2) blijft wel onverminderd van kracht.
- **Tabel 2-soorten:** Wanneer activiteiten worden ondernomen die zijn te kwalificeren als bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor de artikelen 8 t/m 12, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en worden ingediend voor goedkeuring. Wanneer het niet mogelijk is de activiteiten via een goedgekeurde gedragscode uit te voeren, moeten maatregelen worden genomen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen. Deze mitigerende maatregelen moeten voorafgaand aan de activiteiten worden goedgekeurd door middel van een ontheffingsaanvraag. Als de maatregelen voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt. U mag uw werkzaamheden dus gaan uitvoeren.
- **Tabel 3-soorten:** Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. In dit geval dient u mitigerende maatregelen te treffen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen. Deze mitigerende maatregelen moeten voorafgaand aan de activiteiten worden goedgekeurd door middel van een ontheffingsaanvraag. Wanneer de maatregelen als voldoende worden beschouwd, krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt. U mag uw werkzaamheden dus gaan uitvoeren. Wanneer deze maatregelen niet kunnen worden genomen dient een ontheffing te worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (bijlage 1-soorten) of op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn (bijlage IV-soorten).
- **Vogels:** Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust (artikel 10), of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord (artikel 11), zijn verboden. De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich bij vogels tot alleen de plaatsen waar gebroed wordt (nesten, holen en dergelijke), inclusief de functionele omgeving om het broeden succesvol te laten doen zijn, én slechts gedurende de periode dat wordt gebroed. In de praktijk betekent dit

dat met name het broedseizoen dient te worden ontzien. Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. In de Flora- en faunawet wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval zich voordoet wordt dit gekwalificeerd als broedperiode, ongeacht de datum. Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen en deze door de ingreep zal verdwijnen is een omgevingscheck nodig. Dit houdt in dat een deskundige moet vaststellen of in de omgeving voldoende gelegenheid bestaat voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden. Wanneer dit niet het geval is dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest worden aangeboden. Is dit niet mogelijk dan zal een ontheffing moeten worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

2.2 Gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet is gericht op gebiedsbescherming, de aangewezen gebieden en het beschermingsregime dat daarbij hoort. Een ontheffing voor de Flora- en faunawet betekent niet automatisch een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet. Ook het omgekeerde geldt. Beide wetten staan naast elkaar!

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet gekregen. Daarbij kunnen drie categorieën beschermingsgebieden worden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden
- Beschermde natuurmonumenten
- Wetlands

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen worden gebracht. Deze instandhoudingsdoelen zijn terug te vinden in de aanwijzingsbesluiten. Om dit toetsbaar te maken, kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen (zowel bestaand als nieuw) die gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden zouden kunnen hebben, een vergunningplicht. Een vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelen van het gebied niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie (LNV 2005).

Verlenen van vergunning op grond van Natuurbeschermingswet

Zowel projecten en andere handelingen in als buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn; de wet kent namelijk de zogenaamde externe werking. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, moet deze beoordeeld worden. Hierbij moeten ook cumulatieve effecten worden betrokken. Dit kan betekenen dat een plan of handeling op zich geen significant effect veroorzaakt maar in combinatie met andere handelingen of plannen wel. Ook dan is een vergunning noodzakelijk.

De Natuurbeschermingswet kent twee routes voor het verlenen van een vergunning. Als significante negatieve effecten op kunnen treden moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Als er wel effecten verwacht worden, maar deze zeker niet significant zullen zijn, kan worden volstaan met een Verslechterings- en Verstoringstoets (VV-toets).

Samengevat betekent dit dat er een drietal situaties mogelijk zijn:

1. Zeker geen negatief effect: Geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.
2. Mogelijk negatief effect maar zeker geen significant negatief effect: Verslechterings- en Verstoringstoets, afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend.
3. Kans op een significant negatief effect: Passende beoordeling (zwaardere procedure) noodzakelijk. Afhangelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend.

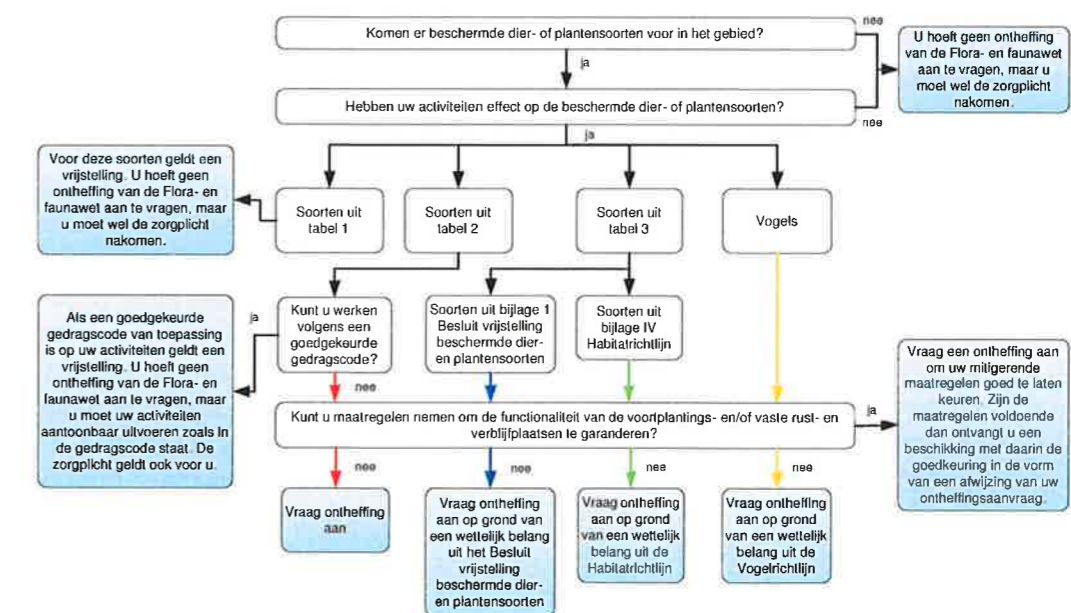
Bij een kans op negatieve effecten is het aan te raden om in een vroeg stadium met het bevoegd gezag te overleggen over de te volgen procedure.

Relatie met beschermingsregime Vogel- en Habitatrichtlijn

Grote delen van de Ecologische Hoofdstructuur zijn, vanwege het voorkomen van specifieke kwalificerende habitats en soorten aangewezen dan wel aangemeld als speciale beschermingszone ingevolge de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (Natura 2000-gebied). Het beschermingsregime van de Natuurbeschermingswet wijkt op onderdelen af van het streekplanregime. Echter de streekplanuitwerking is, voor zover de EHS de Natura 2000-gebieden overlapt, complementair. Dat wil zeggen dat specifieke waarden die bescherming genieten onder de Natuurbeschermingswet, niet meer extra door provinciaal beleid worden beschermd. Kernkwaliteiten en omgevingscondities die geen bescherming genieten onder de Natuurbeschermingswet, vallen binnen het afwegingskader van het streekplan.

soorten). De tweede groep betreft soorten uit bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn.

- Vogels: Vogels zijn niet in één van bovenstaande tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken zijn jaarrond beschermd. Er worden vier categorieën onderscheiden van nesten die hele jaar door zijn beschermd:
  1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
  2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
  3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaatsen zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
  4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Figuur 2 Stroomschema voor activiteiten- en werkzaamheden die uitgevoerd worden vanwege ruimtelijke ontwikkeling en -inrichting (Uit: LNV, 2009)

zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

- Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 13: Het is verboden om beschermde dier- en plantensoorten te vervoeren en onder zich te hebben.

Beschermingsregimes

In 2005 is de Flora- en faunawet gewijzigd door een inwerking getreden Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB artikel 75 Flora- en faunawet). Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen (artikel 8 t/m 12, zie hierboven). Ook biedt de Flora- en faunawet voor bepaalde soorten en ingrepen vrijstellingen, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld (Figuur 2). De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- **Regime 1:** Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar vrij algemene soorten in Nederland. De gunstige staat van instandhouding in Nederland is momenteel niet in het geding en ze staan niet vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn.
- **Regime 2:** Hieronder vallen de zogenaamde tabel 2-soorten. Dit betreft de 'overige beschermde soorten'. Deze soorten zijn beschermd en de gunstige staat van instandhouding in Nederland kan in het geding zijn. Ze staan niet vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn.
- **Regime 3:** Hieronder vallen de zogenaamde tabel 3-soorten. Dit betreft de 'strikt beschermde soorten'. Voor deze soorten geldt dat de gunstige staat van instandhouding in Nederland duidelijk in het geding is en/of ze staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De eerste groep betreft soorten die middels een Algemene Maatregel van Bestuur door de minister van LNV zijn aangewezen (AMvB bijlage 1-

3 Huidige natuurwaarde onderzoeksgebied

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat grotendeels uit landbouwgebied, waarbij zowel (deels kruidenrijke) weilanden als akkerland aanwezig zijn. In enkele percelen zijn zeer recent aardappelen gepoot, waardoor vrijwel geen wilde kruiden zijn te vinden, met uitzondering van smalle randzones rond de akkers. Hier groeien algemene soorten die vaak in akkerranden worden aangetroffen, zoals Gestreepte witbol (*Holcus lanatus*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*) en Zilverschoon (*Potentilla anserina*). Op de akker werd een drietal exemplaren van de Ree (*Capreolus capreolus*) waargenomen, welke zich later door het gehele plangebied bleken te verplaatsen (Figuur 3). Ook werden met name in de kleiige akkerranden opvallend veel sporen aangetroffen van deze soort.

Figuur 3 Twee van de lichtbeschermde soorten die in het plangebied werden aangetroffen. Links de Ree en rechts de Bruine kikker.

De weilanden in het plangebied zijn met name langs de randen meer kruidenrijk, hoewel van een grote variatie aan soorten geen sprake is. Ook hier werden uitsluitend algemene soorten aangetroffen, waaronder het Madeliefje (*Bellis perennis*) en Hondsdraf (*Glechoma hederacea*). Boven het grasland vlogen enkele exemplaren van het Klein geaderd witje (*Pieris napi*) en de Kleine vos (*Aglais urticae*).

Figuur 4 Links de sloot waarin de larven van de Bruine kikker werden aangetroffen, rechts de oostgrens van het plangebied

Tussen de weilanden en akkers en langs de grenzen van het plangebied liggen enkele houtwallen. Hierin groeien bomen en struiken zoals Zomereik (*Quercus robur*), Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*) en Hulst (*Ilex aquifolium*). Hierin werden enkele broedvogels van struweel aangetroffen, waaronder de Zwartkop (*Sylvia atricapilla*), Geelgors (*Emberiza citrinella*) en Vink (*Fringilla coelebs*). Het is zeer waarschijnlijk dat deze soorten in het plangebied broeden.

De sloten in het plangebied bevatten nauwelijks water en bieden slechts aan een beperkt aantal soorten een geschikte leefomgeving. Wel werden larven van twee soorten amfibieën waargenomen, de Bruine kikker (*Rana temporaria*) en de Gewone pad (*Bufo bufo*) (Figuur 3 en 4). Duidelijk is te zien dat vrij veel kwelwater in het gebied bovengronds komt. Roestaanslag, bacterievliezen en indicatorsoorten als Holpijp (*Equisetum fluviatile*) wijzen hierop.

3.2 Speciale Beschermingszones

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Speciale Beschermingszone onder de EU-habitatrichtlijn of de EU-vogelrichtlijn. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich ook geen Speciale Beschermingszones waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben. De meest nabijgelegen Speciale Beschermingszone, het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold bevindt zich op een afstand van 2,2 km van het plangebied.

3.3 Beschermde soorten

Het Natuurloket geeft per soortgroep aan met welke nauwkeurigheid deze in het verleden is onderzocht en hoeveel beschermde soorten daarbij zijn aangetroffen. Op grond van de gegevens van het Natuurloket werd vastgesteld dat het kilometerhok 216-554, waarbinnen het plangebied zich bevindt, in het verleden voor geen van de soortgroepen goed is onderzocht. Wel zijn in het verleden enkele beschermde soorten aangetroffen, maar het was gezien de huidige inrichting van het plangebied niet noodzakelijk om bestaande gegevens aan te schaffen bij het Natuurloket. Onderstaande tekst geeft per soortgroep naast de bevindingen uit het veldonderzoek ook de resultaten van het Natuurloket.

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied geen beschermde soorten aangetroffen. Gezien de huidige inrichting van het gebied worden ook geen strengbeschermde soorten binnen het plangebied verwacht. Het kilometerhok 216-554, waarbinnen het plangebied is gelegen, is tussen 1990 en 2010 in onbepaalde mate onderzocht op vaatplanten. Hierbij werden geen beschermde soorten of soorten van de Nederlandse Rode Lijst aangetroffen (gegevens Het Natuurloket).

Libellen

Tijdens het veldbezoek werden geen libellen aangetroffen. Op grond van de huidige inrichting van het gebied kan worden gezegd dat geen beschermde soorten worden

2 Wettelijk kader

De Natuurbeschermingswet dateert uit 1967. Deze voldeed niet aan de verplichtingen van de internationale verdragen en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (Anonymus 1979, 1992). Daarom is het Nederlandse natuurbeschermingsrecht aangepast. In 2002 is de Flora- en faunawet (Anonymus 1998, 2000) van kracht geworden waarin de soortenbescherming is opgenomen en in oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 ten behoeve van de bescherming van natuurgebieden in werking getreden. De laatste wijzigingen aan de Natuurbeschermingswet zijn van kracht sinds de invoering van de Crisis- en herstelwet uit 2010. De teksten voor dit hoofdstuk zijn grotendeels ontleend aan de website van het ministerie van LNV (www.minlnv.nl). De conclusies die in deze rapportage worden getrokken zijn gebaseerd op de huidige geldende natuurbeschermingswet.

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet is het soortenbeschermingsdeel van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn geïmplementeerd evenals het CITES¹-verdrag. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten.

Beschermde soorten

Onder de Flora- en faunawet zijn de volgende soorten als beschermd aangewezen:

- een aantal inheemse plantensoorten,
- alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren (met uitzondering van Zwarte rat, Bruine rat en Huismuis),
- alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten,
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten,
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van soorten genoemd in de Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten,
- een aantal uitheemse dier- en plantensoorten.

Zorgplicht en verbodsbepalingen

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen en de wet bevat een aantal verbodsbepalingen om er voor te zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust gelaten worden (alleen de relevante verbodsbepalingen worden hier genoemd).

- Artikel 2: Zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de

¹ CITES is het verdrag dat de internationale handel van in het wild levende dier- en plantensoorten reguleert teneinde uitsterven van soorten door overexploitatie te voorkomen.

1.2 Doel

Doel van het onderzoek was het toetsen van de voorgenomen ingreep aan de flora- en faunawetgeving. Hiertoe moest worden nagegaan of het plangebied een specifieke beschermingsstatus geniet in het kader van de EU-habitat- of -vogelrichtlijn (zie 2.2), alsmede of er van de voorgenomen ingreep consequenties zijn te verwachten voor beschermde gebieden in de omgeving. Daarnaast moest het voorkomen van wettelijk beschermde planten- en diersoorten in het plangebied en de directe omgeving worden onderzocht. Voor eventuele aanwezige beschermde soorten moest worden nagegaan of een ontheffing van de Flora- en faunawet (zie 2.1) moet worden aangevraagd, alsmede of en hoe de uitvoering van de ingreep kan worden aangepast om verstoring te voorkomen.

1.3 Opzet

Het bestaan van Speciale Beschermingszones in het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn in of rond het plangebied werd nagegaan bij het ministerie van LNV en de beschikbaarheid van bestaande inventarisatiegegevens uit het gebied werd nagegaan bij het Natuurloket, een stichting die de gezamenlijke PGO's vertegenwoordigt. Tijdens het veldbezoek op 15 april 2011, is het hele plangebied onderzocht op geschiktheid voor en het voorkomen van alle planten- en diersoortgroepen. In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek beschreven en gebruikt om de voorgenomen ingreep te toetsen aan de flora- en faunawetgeving.

verwacht. Het betreffende km-hok is tussen 2000 en 2010 slecht onderzocht op libellen. Hierbij werden geen beschermde soorten of soorten van de Nederlandse Rode Lijst aangetroffen (gegevens Het Natuurloket).

Dagvlinders

Tijdens het veldbezoek werden in het plangebied vijf soorten dagvlinders aangetroffen. Geen van de waargenomen soorten wordt beschermd onder de Flora- en faunawet. Op grond van de huidige inrichting van het gebied worden ook geen beschermde soorten verwacht. Het betreffende km-hok is tussen 2000 en 2010 slecht onderzocht op dagvlinders. Hierbij werden geen beschermde soorten of soorten van de Nederlandse Rode Lijst aangetroffen (gegevens Het Natuurloket).

Amfibieën

In het plangebied werden twee soorten amfibieën aangetroffen. Dit betreft de lichtbeschermde Bruine kikker en de Gewone pad (tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet). Op grond van de huidige inrichting van het plangebied worden geen strengbeschermde soorten verwacht. Het betreffende km-hok is in het verleden slecht onderzocht op amfibieën. Hierbij werd één lichtbeschermde soort aangetroffen (gegevens Het Natuurloket).

Vogels

Tijdens het veldbezoek werden 17 vogelsoorten aangetroffen. De Ringmus (*Passer montanus*) en de Graspieper (*Anthus pratensis*) staan op de Nederlandse Rode Lijst als gevoelige soort, de overige soorten komen in Nederland algemeen voor (zie Bijlage I). Alle waargenomen soorten worden beschermd onder de Flora- en faunawet, zoals bijna alle in Nederland voorkomende vogelsoorten. Het betreffende km-hok is in het verleden slecht/niet onderzocht op vogels. Hierbij werden tien beschermde soorten aangetroffen, alsmede twee soorten van de Nederlandse Rode Lijst (gegevens Het Natuurloket).

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek werden drie soorten zoogdieren of sporen van zoogdieren aangetroffen. Dit betreft de lichtbeschermde Mol (*Talpa europaea*), Veldmuis (*Microtus arvalis*) en Ree (tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet). Het betreffende km-hok is in het verleden slecht onderzocht op zoogdieren. Hierbij werden 4 lichtbeschermde soorten (tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet) en één strengbeschermde soort (tabel 2/3 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet) aangetroffen (gegevens Het Natuurloket).

Overige soortgroepen

Tijdens het veldbezoek werd vastgesteld dat de huidige inrichting het plangebied ongeschikt maakt voor overige beschermde soorten. Er zijn ook geen aanwijzingen uit het verleden dat beschermde soorten zijn waargenomen (gegevens Het Natuurloket).

3.4 Gebiedspotenties

Voor het plangebied geldt dat een gefaseerd maaibeheer de bermen en weilanden een grotere natuurwaarde kan geven. Door dergelijk beheer zal de variatie in vegetatie vermoedelijk toenemen, waardoor ook andere soortgroepen hiervan kunnen profiteren. Weidevogels werden in het gebied niet waargenomen, een overvliegend exemplaar van de Kievit (*Vanellus vanellus*) uitgezonderd. Door aangepast beheer kan echter deze soortgroep mogelijk voet aan de grond krijgen in het gebied.

Met name dagvlinders vinden in dit gebiedsdeel een zeer goede leefomgeving, waarbij voor diverse soorten zowel waard- als nectarplanten zijn aan te vinden. Hierbij kan worden gedacht aan diverse soorten zandoogjes, dikkopjes en schoenlappers.

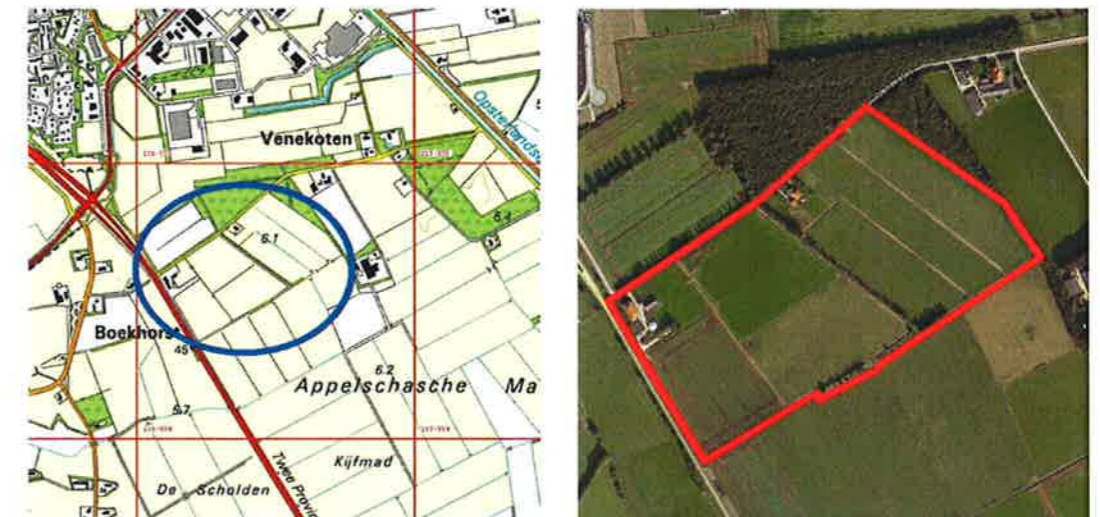
Voor verschillende muizensoorten en eventueel kleine marterachtigen kan het plangebied eveneens van belang zijn. De bosschages en houtwallen bieden beschutting, terwijl de kruiden langs de akkerranden zorgen voor een voldoende voedselaanbod voor deze soortgroep. Ook deze soorten zullen profiteren van een meer natuurlijk maaibeheer.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In opdracht van *Verhoeve Advies en Realisatie* te Jirnsum, heeft Koeman en Bijkerk bv ecologisch onderzoek verricht in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Venekoterweg te Oosterwolde, gemeente Ooststellingwerf. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 17 ha en ligt ten zuiden van Oosterwolde. Het plangebied bestaat uit een aantal percelen weiland en akkerland, welke begrensd worden door houtwallen en sloten. De boerderijen (Figuur 1) waren ten tijde van het veldbezoek reeds gesloopt.

Het plangebied bevindt zich binnen het kilometerhok met de Amersfoort coördinaten 216-554 (Figuur 1). Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1x1 km dat als standaard dient voor het inventariseren van de flora en fauna door de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's).

Figuur 1 Links de situering van het plangebied binnen het km-hok 216-554 (blauw omcirkeld). Rechts een luchtfoto van het plangebied (bron: Google Earth).

4 Volledigheid

Het uitgevoerde onderzoek betreft een quickscan. Binnen de beperkte tijd van het veldonderzoek is nooit met zekerheid vast te stellen dat alle aanwezige soorten zijn waargenomen. Op grond van de gegevens van het Natuurloket en het veldbezoek in april 2011, denken wij echter dat de kans op het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied goed kon worden ingeschat.

Samenvatting

In opdracht van *Verhoeve Advies en Realisatie* te Jirnsom, heeft Koeman en Bijkerk bv ecologisch onderzoek verricht in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Venekoterweg te Oosterwolde, gemeente Ooststellingwerf. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 17 ha en ligt ten zuiden van Oosterwolde. Het plangebied bestaat uit een aantal percelen weiland en akkerland, welke begrensd worden door houtwallen en sloten. De boerderijen (Figuur 1) waren ten tijde van het veldbezoek reeds gesloopt.

In het plangebied werden tijdens het veldbezoek buiten de vogels vijf beschermde soorten waargenomen. Dit waren de Bruine kikker, Gewone pad, Mol, Veldmuis en Ree, dit betreft echter soorten van tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet waarvoor sinds 23 februari 2005 een algemene vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet wordt verleend bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is uit te sluiten vanwege de afwezigheid van bebouwing of grotere bomen met holten. Foerageeractiviteit door vleermuizen is echter wel vrij waarschijnlijk, maar deze dieren verblijven vermoedelijk in het omliggend bosgebied of de bebouwing in de omgeving. Negatieve effecten op deze dieren zijn niet te verwachten, omdat in de nabijheid van het plangebied voldoende alternatieve foerageergebieden voor handen zijn.

Negatieve effecten van de ingreep op de aangetroffen beschermde vogelsoorten, in de vorm van verstoring en vernietiging van enkele nesten, worden verwacht wanneer de aanwezige beplanting wordt verwijderd gedurende de periode dat broedende vogels aanwezig zijn. Om deze effecten te mitigeren wordt aanbevolen de werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode (voor de meeste vogels 15 maart – 15 juli) en bomen en struiken te inspecteren op broedgevallen vlak voor de kap. In de Flora- en faunawet wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval zich voordoet wordt dit gekwalificeerd als broedperiode, ongeacht de datum.

Er bestaat geen noodzaak tot het aanvragen van ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet. Wel blijft voor alle soorten de algemene zorgplicht gelden. Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze daarom de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Speciale Beschermingszones in het kader van de EU-Habitatrichtlijn of de EU-Vogelrichtlijn waarop de ingreep een negatief effect zal sorteren.

5 Conclusies

5.1 Gevolgen van de ingreep en mitigerende maatregelen

In het plangebied werden tijdens het veldbezoek buiten de vogels vijf beschermde soorten waargenomen. Dit waren de Bruine kikker, Gewone pad, Mol, Veldmuis en Ree, dit betreft echter soorten van tabel 1 AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet waarvoor sinds 23 februari 2005 een algemene vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet wordt verleend bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is uit te sluiten vanwege de afwezigheid van bebouwing of grotere bomen met holten. Foerageeractiviteit door vleermuizen is echter wel vrij waarschijnlijk, maar deze dieren verblijven vermoedelijk in het omliggend bosgebied of de bebouwing in de omgeving. Negatieve effecten op deze dieren zijn niet te verwachten, omdat in de nabijheid van het plangebied voldoende alternatieve foerageergebieden voor handen zijn.

Negatieve effecten van de ingreep op de aangetroffen beschermde vogelsoorten, in de vorm van verstoring en vernietiging van enkele nesten, worden verwacht wanneer de aanwezige beplanting wordt verwijderd gedurende de periode dat broedende vogels aanwezig zijn. Om deze effecten te mitigeren wordt aanbevolen de werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode (voor de meeste vogels 15 maart – 15 juli) en bomen en struiken te inspecteren op broedgevallen vlak voor de kap. In de Flora- en faunawet wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval zich voordoet wordt dit gekwalificeerd als broedperiode, ongeacht de datum.

5.2 Eindconclusie

Er bestaat geen noodzaak tot het aanvragen van ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet. Wel blijft voor alle soorten de algemene zorgplicht gelden. Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze daarom de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

Voor de vogels die zijn aangetroffen geldt dat de nesten buiten het broedseizoen niet van belang zijn voor de instandhouding van de soort. Indien de werkzaamheden buiten de broedperiode worden uitgevoerd, met voorkeur in het winterhalfjaar, is het derhalve niet nodig ontheffing aan te vragen.

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Speciale Beschermingszones in het kader van de EU-Habitatrichtlijn of de EU-Vogelrichtlijn waarop de ingreep een negatief effect zal sorteren.

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1 Inleiding	9
1.1 Achtergrond	9
1.2 Doel	10
1.3 Opzet	10
2 Wettelijk kader	11
2.1 Flora- en faunawet	11
2.2 Gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998	15
3 Huidige natuurwaarde onderzoeksgebied	17
3.1 Gebiedsbeschrijving	17
3.2 Speciale Beschermingszones	18
3.3 Beschermd soorten	18
3.4 Gebiedspotenties	20
4 Volledigheid	21
5 Conclusies	23
5.1 Gevolgen van de ingreep en mitigerende maatregelen	23
5.2 Eindconclusie	23
6 Literatuur	25
Bijlage I Waargenomen soorten in het plangebied en hun beschermingsstatus	27

6 Literatuur

- Anonymus. 1979. Richtlijn 70/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* Nr. L 103 van 25/04/1979: 1-18.
- Anonymus. 1992. Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* Nr. L 206 van 22/07/1992: 7-50.
- Anonymus. 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten (Flora- en faunawet). *Staatsblad* 402: 1-37.
- Anonymus. 2000. Besluit van 28 november 2000, houdende aanwijzing van dier- en plantensoorten ingevolge de Flora- en faunawet (Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet). *Staatsblad* 523: 1-11.
- LNV. 2004. *Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van ..., TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.*
- LNV. 2005. *Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.* Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- LNV. 2009. *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.* Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag
- van Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil. 2006. *Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.* Eindconcept. Dienst Landelijk Gebied. 91 pp.

Colofon

Opdrachtgever	Verhoeve Advies & Realisatie bv Postbus 98,9000 AB Grou
Titel	Toetsing Flora- en faunawet in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Venekoterweg te Oosterwolde, gemeente Ooststellingwerf
Subtitel	-
Auteurs	E. van der Ploeg en S. Verhaegh
Datum	5 mei 2011
Pagina's (inclusief bijlagen)	28
Opdrachtnr	-
Projectnr	2011-094
Rapportnr	2011-031
Status	Definitief
Akkoord	Drs. G.J.Berg
Paraaf	

Foto omslag: Het plangebied aan de Venekoterweg te Oosterwolde

Deze publicatie kan geciteerd worden als:

van der Ploeg, E & S. Verhaegh. 2011. Toetsing Flora- en faunawet in verband met de
voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Venekoterweg te Oosterwolde,
gemeente Ooststellingwerf. Rapport 2011-031, Koeman en Bijkerk bv, Haren.

© Koeman en Bijkerk bv / Verhoeve Advies & Realisatie bv

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit
dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie,
microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de
opdrachtgever hierboven aangegeven en Koeman en Bijkerk bv, noch mag het zonder een dergelijke
toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Koeman en Bijkerk bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit
toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Koeman en Bijkerk bv;
opdrachtgever vrijwaart Koeman en Bijkerk bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Bijlage I Waargenomen soorten in het plangebied en hun beschermingsstatus

Alle vermelde soorten zijn waargenomen in het plangebied tijdens het veldbezoek op 15 april 2011. FF: nummer = nummer van de tabel uit AMvB artikel 75 Flora- en faunawet waarin een onder deze wet beschermde soort is opgenomen, vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en zijn aangegeven met +; RL: nummer = status van soort met vermelding op de Nederlandse Rode Lijst; 0 = uitgestorven op wereldschaal, 1 = in het wild uitgestorven op wereldschaal, 2 = verdwenen uit Nederland, 3 = in het wild verdwenen uit Nederland, 4 = ernstig bedreigd, 5 = bedreigd, 6 = kwetsbaar, 7 = gevoelig (LNV 2004).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FF	RL
Vaatplanten			
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>	-	-
Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>	-	-
Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>	-	-
Bijvoet	<i>Artemisia vulgaris</i>	-	-
Blaartrekkende boterbloem	<i>Ranunculus sceleratus</i>	-	-
Brede stekelvaren	<i>Dryopteris dilatata</i>	-	-
Echte kamille	<i>Matricaria chamomilla</i>	-	-
Echte valeriaan	<i>Valeriana officinalis</i>	-	-
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	-	-
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>	-	-
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>	-	-
Gewone berenklaauw	<i>Heracleum sphondylium</i>	-	-
Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>	-	-
Gewone hoornbloem	<i>Cerastium fontanum vulgare</i>	-	-
Gewone veldbies	<i>Luzula campestris</i>	-	-
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	-	-
Gewone waterbies	<i>Eleocharis palustris</i>	-	-
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	-	-
Grote lisdodde	<i>Typha latifolia</i>	-	-
Grote vossenstaart	<i>Alopecurus pratensis</i>	-	-
Grote waterweegbree	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	-	-
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	-	-
Holpijp	<i>Equisetum fluviatile</i>	-	-
Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>	-	-
Hulst	<i>Ilex aquifolium</i>	-	-
Kleefkruid	<i>Gallium aparine</i>	-	-
Klein kroos	<i>Lemna minor</i>	-	-
Klein streepzaad	<i>Crepis capillaris</i>	-	-
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>	-	-
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	-	-
Moerasspirea	<i>Filipendula ulmaria</i>	-	-
Moeraswalstro	<i>Gallium palustre</i>	-	-
Narcis	<i>Narcissus</i>	-	-
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>	-	-
Perzikkruid	<i>Persicaria maculosa</i>	-	-
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>	-	-
Pitrus	<i>Juncus effusus</i>	-	-
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	-	-
Riet	<i>Phragmites australis</i>	-	-
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>	-	-
Scherpe boterbloem	<i>Ranunculus acris</i>	-	-
Schietwilg	<i>Salix alba</i>	-	-
Slipbladige ooievaarsbek	<i>Geranium dissectum</i>	-	-
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>	-	-
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>	-	-
Sterrenkroos	<i>Callitriche</i>	-	-
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	-	-
Vroegeling	<i>Erophila verna</i>	-	-

Wilde kamperfoelle	<i>Lonicera periclymenum</i>	-	-
Wilde lijsterbes	<i>Sorbus aucuparia</i>	-	-
Witte paardenkastanje	<i>Aesculus hippocastanum</i>	-	-
Zachte berk	<i>Betula pubescens</i>	-	-
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>	-	-
Zilver schoon	<i>Potentilla anserina</i>	-	-
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	-	-
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	-	-
Viinders			
Bont zandoogje	<i>Pararge aegeria</i>	-	-
Citroenvlinder	<i>Gonepteryx rhamni</i>	-	-
Dagpauwoog	<i>Aglais io</i>	-	-
Klein geaderd witje	<i>Pieris napi</i>	-	-
Kleine vos	<i>Aglais urticae</i>	-	-
Amfibieën			
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	1	-
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	1	-
Vissen			
Tiendoorngige stekelbaars	<i>Pungitius pungitius</i>	-	-
Vogels			
Bulzerd	<i>Buteo buteo</i>	+	-
Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	+	-
Geelgors	<i>Emberiza citrinella</i>	+	-
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	+	7
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	+	-
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	+	-
Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>	+	-
Koolmees	<i>Parus major</i>	+	-
Merel	<i>Turdus merula</i>	+	-
Putter	<i>Carduelis carduelis</i>	+	-
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	+	7
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	+	-
Tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	+	-
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	+	-
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	+	-
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	+	-
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	+	-
Zoogdieren			
Mol	<i>Talpa europaea</i>	1	-
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	1	-
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	1	-

Toetsing Flora- en faunawet

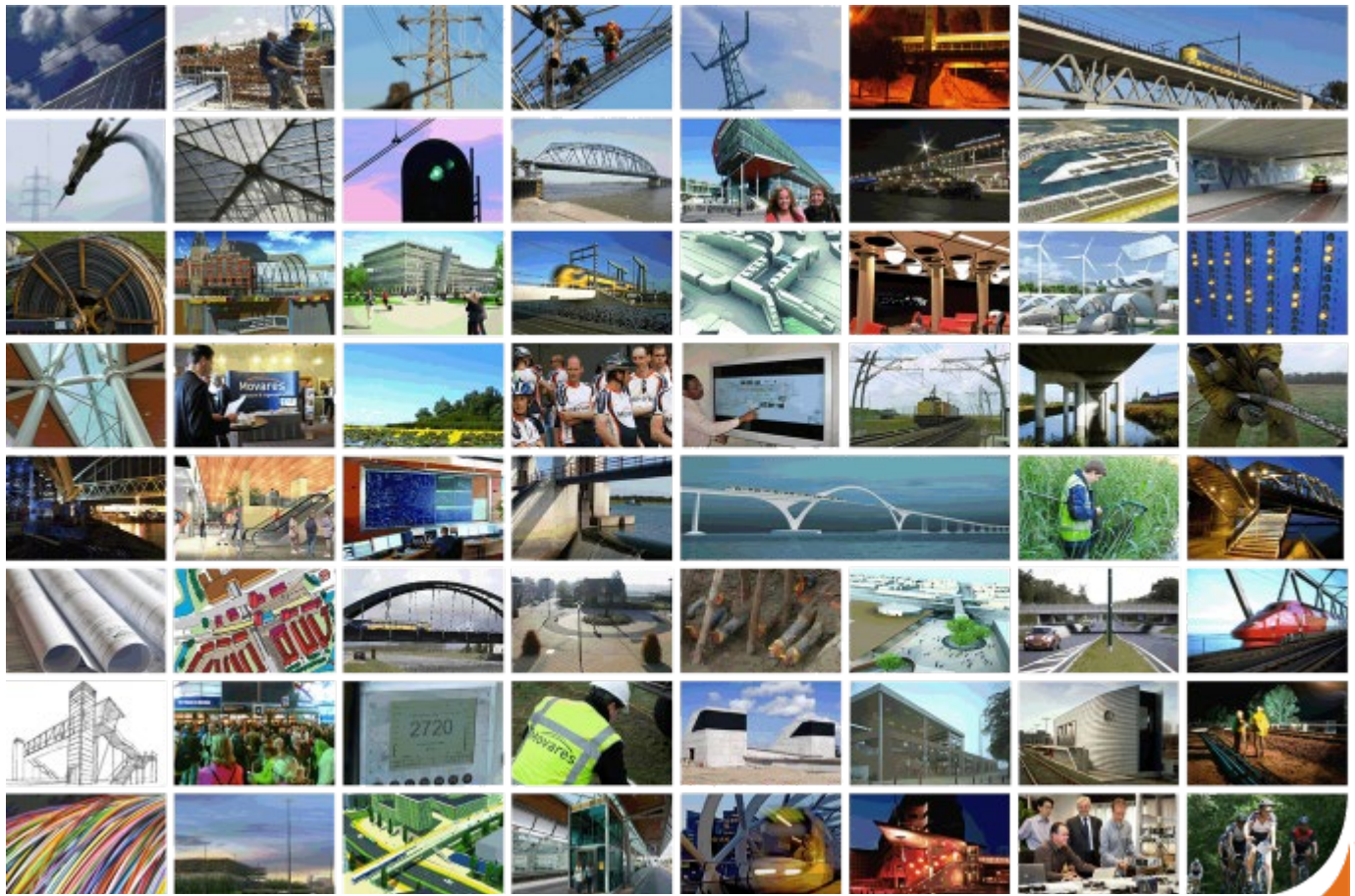
in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Venekoterweg te Oosterwolde, gemeente Ooststellingwerf

Rapport 2011-031

E. van der Ploeg
S. Verhaegh

koeman en bijkerk bv
ecologisch onderzoek en advies

bezoekadres oosterweg 127 Haren
postadres postbus 111 9750 AC Haren
telefoon 050 8200018
telefax 050 8200013
email info@koemanenbijkerk.nl
website www.koemanenbijkerk.nl

- Versie 0.3

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1.1 Achtergrond en doel	2
1.2 Voorgenomen ingreep	3
2 Natuurwaarden	4
3 Maatregelen	5
3.1 Maatregelen	5
3.1.1 <i>Toepassen verlichting</i>	5
3.1.2 <i>Kappen bomen/ verwijderen begroeiing</i>	5
3.1.3 <i>Vanaf één kant werken</i>	5
3.2 Planning	6
4 Communicatie	7
5 Literatuur	8
Colofon	9

Inleiding

1.1 Achtergrond en doel

Er bestaat het voornemen om aan de Venekoterweg te Oosterwolde (gemeente Ooststellingwerf) een terrein te herinrichten als duurzaam werklandschap ECOMunitypark (zie figuur 1).

Het plangebied bestaat voornamelijk uit weilanden en akkers. Tussen de weilanden en akkers en langs de grenzen van het plangebied liggen enkele houtwallen. Daarnaast zijn in het plangebied sloten aanwezig. Deze bevatten nauwelijks water.

In de rapportage 'Toetsing Flora- en faunawet' (Van der Ploeg, Verhaegh, 2011) wordt beschreven welke beschermde soorten in het plangebied voorkomen/ verwacht worden. Tevens worden enkele maatregelen genoemd die genomen dienen te worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen.

In het voorliggende werkprotocol zijn deze maatregelen per activiteit opgenomen, zodat voor de aannemer duidelijk is waar tijdens de uitvoering rekening mee dient te worden gehouden.

Figuur 1: Luchtfoto met hierin globaal de ligging van de planlocatie met rood aangegeven (bron luchtfoto: Geoserver).

1.2 Voorgenomen ingreep

De werkzaamheden bestaan uit het herinrichten van het terrein van weilanden en akkers naar een duurzaam werklandschap. Hiervoor worden de volgende werkzaamheden verricht:

- graafwerkzaamheden ten behoeve van de bouw van bedrijven en dynamische waterpartijen
- dempen van sloten
- verwijderen van begroeiing
- aanplant van nieuwe begroeiing

Er zullen in het gebied wegen worden aangelegd en bedrijfspannen worden gebouwd.

2 Natuurwaarden

In 2011 is onderzoek gedaan naar mogelijke beschermde soorten in het plangebied van het ECOMunity park (Van der Ploeg, Verhaegh, 2011). De conclusie uit dit onderzoek is, dat bij de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met broedvogels en algemene soorten in het kader van de zorgplicht. Tevens worden in de omgeving vleermuizen verwacht (zie tabel 1).

Soortgroep	Status	Toelichting
Vogels	Vogels	Broedplaatsen in struiken en bomen
Vleermuizen	Tabel 3	Foerageergebied
Amfibieën	Tabel 1	Algemene soorten zoals bruin kikker en gewone pad
Grondgebonden zoogdieren	Tabel 1	Algemene soorten zoals mol, veldmuis en ree

Tabel 1 Soortgroepen met beschermde soorten waarbij in het plangebied van het ECOMunity park rekening mee moet worden gehouden. Per soortgroep is aangegeven of het algemeen beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet), licht beschermde soorten (tabel 2), streng beschermde soorten (tabel 3) of vogels betreft.

Uit de soortgroepen planten, vissen en ongewervelden zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

3 Maatregelen

3.1 Maatregelen

Om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen dient een aantal maatregelen genomen te worden. Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet benodigd. Verstoring van beschermde natuurwaarden wordt hiermee voorkomen. Tevens wordt hiermee voldaan aan de zorgplicht

De maatregelen hebben betrekking op:

- Toepassen verlichting
- Kappen bomen/ verwijderen begroeiing;
- Vanaf één kant werken;

3.1.1. Toepassen verlichting

Vleermuizen zijn gevoelig voor verstoring door licht. Het plangebied wordt waarschijnlijk gebruikt als foerageergebied door vleermuizen. Er is in de directe omgeving echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig (Van der Ploeg, Verhaegh, 2011). Door bouwlampen kunnen echter negatieve effecten optreden op omliggende foerageergebieden door verstoring door licht. Dit kan voorkomen worden door de volgende maatregelen:

- Bij nachtelijke werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van gerichte verlichting. Hierbij dienen de in het plangebied en directe omgeving aanwezige boomkronen, watergangen en de bebouwing te worden ontzien. Dit betekent dat de uitstraling op deze elementen maximaal 0,5 lux mag bedragen.

3.1.2. Kappen bomen/ verwijderen begroeiing

Broedende vogels mogen niet worden verstoord. Dit kan door de volgende maatregel:

- Werkzaamheden waarbij bomen/struiken/vegetatie wordt verwijderd, dienen buiten het broedseizoen van vogels te worden uitgevoerd (ca 15 maart – 15 juli). In de Flora- en faunawet wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval zich voordoet wordt dit gekwalificeerd als broedperiode, ongeacht de datum. Voorafgaand aan de kap dienen de bomen en struiken geïnspecteerd te worden op broedgevallen. Dit geldt met name ook als werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is. Kap kan doorgaan indien er geen broedgeval aanwezig is.

3.1.3. Vanaf één kant werken

In het plangebied worden verschillende algemeen beschermde soorten verwacht (tabel 1 van de Flora- en faunawet). Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht. Om hieraan te voldoen zijn er de volgende maatregelen:

- De werkzaamheden waarbij bomen/struiken/vegetatie wordt verwijderd dienen vanaf één zijde uitgevoerd te worden, zodat eventueel aanwezige dieren tijd hebben om te vluchten.
- Watergangen die worden gedempt dienen vanaf één zijde te worden gedempt richting open water. Hierdoor kunnen aanwezige dieren vluchten.

3.2 Planning

In de bovenstaande maatregelen wordt een aantal periodes genoemd waarbinnen de genoemde activiteiten kunnen worden uitgevoerd. In de onderstaande tabel zijn deze periodes weergegeven.

Tabel 2: overzicht jaarplanning maatregelen. Rood: activiteit mag in deze periode niet worden uitgevoerd. Groen: activiteit mag in deze periode worden uitgevoerd.

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december
Kappen bomen/ verwijderen begroeiing *	groen	groen	groen	rood	rood	rood	rood	groen	groen	groen	groen	groen

* in de rode periode mag deze activiteit slechts worden uitgevoerd indien middels een veldcheck door een deskundige de zekerheid is verkregen dat er geen bewoonde nesten aanwezig zijn

Dempen water

Bovengenoemde planning is van toepassing op het verwijderen van beplanting. Vanuit de zorgplicht is de aanbeveling om het dempen van water eveneens buiten de kwetsbare periode uit te voeren. In het algemeen geldt dat september en oktober de minst kwetsbare maanden zijn voor amfibieën. Indien mogelijk het dempen van water in september en oktober uitvoeren. Indien dit niet mogelijk is, dient in ieder geval zorgvuldig te worden gehandeld waarbij dieren de kans wordt gegeven om te vluchten (zoals aangegeven onder 3.1.3).

4 Communicatie

Om te zorgen voor een effectief protocol is het van belang dat iedereen die betrokken is bij de uitvoering hiervan op de hoogte is. Dit gebeurt door de volgende maatregelen te treffen:

- Er zal door een erkend ecooloog tijdens een overleg aan de uitvoerder een toelichting worden gegeven op het werkprotocol (toolbox meeting);
- De in het protocol aangegeven planning wordt in de werkplanning opgenomen;
- Bij het onverhoopt aantreffen van beschermde soorten wordt dit gemeld aan de opdrachtgever;
- Het werkprotocol wordt in de werkkeet opgehangen;
- Na uitvoering van de werkzaamheden zal door een erkend ecooloog een verklaring worden opgesteld waarin is vastgesteld dat tijdens de uitvoering is gewerkt volgens het werkprotocol, er maatregelen zijn genomen waardoor beschermde en/of Rode Lijst soorten lokaal worden geoptimaliseerd en dat maatregelen zijn getroffen om bijzondere of zeldzame natuurwaarden op regionaal niveau te versterken.

5 Literatuur

1. Van der Ploeg, E&S. Verhaegh. 2011. Toetsing Flora- en faunawet in verband met de voorgenomen herinrichting van een terrein aan de Venekoterweg te Oosterwolde, gemeente Ooststellingwerf. Rapport 2011-031, Koeman en Bijkerk bv, Haren.

Colofon

Opdrachtgever

Uitgave Movares Nederland B.V.

Divisie Ruimte, Mobiliteit en Infra
Omgeving en Conditionering

Postbus 2855
3500 GW Utrecht

Telefoon 0302653276

Ondertekenaar drs. F.M. van Schie
adviseur

Projectnummer RM000452

Opgesteld door drs. F.M. van Schie

	Naam	Paraaf	Datum
Opgesteld door	drs. F.M. van Schie	FvS	17-05-2013
Controle door	Drs. C.A. van der Kooij	ck	17-05-2013

© 2013, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.